2. แหล่งที่ผลิตสำเนาจำลองกับแหล่งที่ทำให้ปรากฏต่อสาธารณต้องเป็นสถานที่เดียวกันหรือไม่ เช่นจัดพิมพ์หนังสือขึ้นในประเทศลาว แล้วนำมาทำให้ปรากฏต่อสาธารณชนโดยการจำหน่ายในประเทศไทย

2. **การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์** การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์หรือการเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ตามกฎหมายลิขสิทธิ์มีอยู่สองกรณีคือการได้มาโดยผลของกฎหมาย และการได้มาโดยทางนิติกรรม การได้มาซึ่งทรัพย์สินทางปัญญาจะมีข้อแตกต่างไปจากการได้มาซึ่งทรัพย์อื่น ๆ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เช่น การครอบครองปรปักษ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1382 [9]

การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ตามกฎหมายไทยและตามระบบของ Berne copyright convention เป็นการได้มาโดยอัตโนมัติ กล่าวคือไม่มีแบบพิธีเหมือนกับประเทศอื่นบางประเทศที่ใช้อยู่ เช่นการจดทะเบียนลิขสิทธิ์เป็นต้น

การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 แยกออกได้ดังนี้

2.1 การได้ลิขสิทธิ์ในฐานผู้สร้างสรรค์

2.2 การได้ลิขสิทธิ์โดยการจ้างทำของ

2.3 การได้ลิขสิทธิ์โดยการจ้างแรงงาน

2.4 การได้ลิขสิทธิ์ในฐานะที่เป็นหน่วยงานของรัฐ

2.5 การได้ลิขสิทธิ์โดยการรับโอน

2.6 การได้ลิขสิทธิ์โดยทางมรดก

2.7 การได้ลิขสิทธิ์โดยการควบบริษัท

---

[9] ฎีกาที่ 846/2534 ลิขสิทธิ์ ถือว่าเป็นทรัพย์สินชนิดหนึ่งซึ่งแตกต่างจากสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์มีลักษณะพิเศษแตกต่างกับเงื่อนไขของการได้มาของทรัพย์ประเภทอื่น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เช่น การครอบครองปรปักษ์ แต่การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ไม่มีกฎหมายบัญญัติให้ได้มาโดยการครอบครองปรปักษ์ตาม ป.พ.พ. 1382

2.8 การได้ลิขสิทธิ์โดยการรวบรวม

2.9 การได้ลิขสิทธิ์โดยการดัดแปลง

2.1 **การได้ลิขสิทธิ์ในฐานะผู้สร้างสรรค์** ตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ได้กำหนดเงื่อนไขให้ผู้สร้างสรรค์เป็นผู้มีลิขสิทธิ์ไว้ดังนี้ [10]

---

[10] Bcc 1979 Art. 3.

(1) The protection of this Convention shall apply to:

(a) authors who are nationals of one of the countries of the Union, for their works, whether published or not;

(b) authors who are not nationals of one of the countries of the Union, for their works first published in one of those countries, or simultaneously in a country outside the Union and in a country of the Union.

(2) Authors she are not nationals of one of the countries of the Union but who have thcir habitual residence in one of them shall, for the purposes of this Convention, be assimilated to nationals of that country.

(3) The expression "published works" means works published with the consent of their authors, whatever may be the means of manufacture of the copies, provided that the availability of such copies has been such as to satisfy the reasonable requirements of the public, having regard to the nature of the work. The performance of a dramatic, dramaticomusical, cinematographic or musical work, the public recitation of a literary work, the communication by wire or the broadcasting of literary or artistic works, the exhibition of a work of art and the construction of a work of architecture shall not constitute publication.

(4) A work shall be considered as having been published simultaneously in several countries if it has been published in two or more countries within thirty days of its first publication.

"ให้ผู้สร้างสรรค์เป็นผู้มีลิขสิทธิ์ในงานที่ตนได้สร้างสรรค์ขึ้นภายใต้เงื่อนไขดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่ยังมิได้โฆษณางาน ผู้สร้างสรรค์ต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทย หรือ อยู่ในราชอาณาจักร หรือเป็นผู้มีสัญชาติหรืออยู่ในประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วยตลอดระยะเวลาหรือเป็นส่วนใหญ่ในการสร้างสรรค์งานนั้น

(2) ในกรณีที่ได้มีการโฆษณางานแล้ว การโฆษณางานนั้นในครั้งแรกได้กระทำขึ้นในราชอาณาจักรหรือในประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย หรือในกรณีที่การโฆษณาครั้งแรกได้กระทำนอกราชอาณาจักรหรือในประเทศอื่นที่ไม่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย หากได้มีการโฆษณางานดังกล่าวในราชอาณาจักร หรือในประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วยภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีการโฆษณาครั้งแรก หรือผู้สร้างสรรค์เป็นผู้มีลักษณะตามที่กำหนดไว้ใน (1) ในขณะที่มีการโฆษณางานครั้งแรก

Bcc 1979 Art. 4

The protection of this Convention shall apply, even if the conditions of Article 3 are not fulfilled, to:

(a) authors of cinematographic works the maker of which has his headquarters or habitual residence in one of the countries of the Union;

(b) authors of works of arehitecture erected in a country of the Union or of other artistic works incorporated in a building or other structure located in a country of the Union.

ในกรณีที่ผู้สร้างสรรค์ต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทยถ้าผู้สร้างสรรค์เป็นนิติบุคคล นิติบุคคลนั้นต้องเป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย

เมื่อพิจารณาเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ 2537 กฎหมายวางหลักไว้เป็น 3 กรณี หรือ 3 เงื่อนไขหลักดังนี้

1. ผู้สร้างสรรค์ต้องมีสัญชาติไทย หรือมีสัญชาติของประเทศภาคีอนุสัญญากรุงเบอร์น (The Berne copyright Convention) และถ้านิติบุคคลเป็นผู้สร้างสรรค์นิติบุคคนั้นต้องเป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย

2. อยู่ในราชอาณาจักร หรืออยู่ในประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ ตลอดเวลาหรือเป็นส่วนใหญ่ในการสร้างสรรค์งานนั้น

เงื่อนไขตาม (1) หรือ (2) ใช้สำหรับกรณีที่ไม่มีการโฆษณางานที่สร้างสรรค์ขึ้น

3. กรณีงานที่ได้มีการโฆษณาแล้วการโฆษณานั้นครั้งแรกได้กระทำในประเทศไทยหรือในประเทศภาคีแห่งอนุสัญญากรุงเบอร์น หรือกรณีที่การโฆษณากระทำครั้งแรกนอกประเทศไทยหรือนอกประเทศภาคีอนุสัญญากรุงเบอร์น หากแต่ได้มีการโฆษณาในประเทศไทยหรือประเทศภาคีอนุสัญญากรุงเบอร์นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีการโฆษณาครั้งแรกหรือผู้สร้างสรรค์เป็นผู้มีลักษณะตามที่กำหนดไว้ใน (1) ในขณะที่มีการโฆษณางานครั้งแรก

จากเงื่อนไขตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ทำให้ยากต่อการเข้าใจและการจำ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าหากกำหนดเงื่อนไขใหม่เพื่อง่ายต่อการเข้าใจและช่วยการจำ น่าจะแยกออกได้เป็น 3 เงื่อนไขดังนี้

1. หลักสัญชาติ กล่าวคือจะเป็นบุคคลสัญชาติไทยหรือสัญชาติของประเทศภาคีแห่งอนุสัญญาเบอร์นก็ถือว่ามีลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย

2. หลักแหล่งที่สร้างสรรค์งานหรือแหล่งที่ก่อให้เกิดงาน หากมีการสร้างสรรค์งานส่วนใหญ่หรือทั้งหมด ขณะอยู่ในประเทศไทยหรือประเทศภาคีแห่งอนุสัญญากรุงเบอร์นถือว่ามีลิขสิทธิ์

3. หลักการโฆษณางานครั้งแรก กล่าวคือได้มีการโฆษณางานครั้งแรกในราชอาณาจักรไทยหรือในประเทศภาคีแห่งอนุสัญญากรุงเบอร์น หรือการโฆษณางานครั้งแรกกระทำนอกราชอาณาจักรไทยหรือในประเทศอื่นที่ไม่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญากรุงเบอร์น แต่ได้มีการโฆษณางานดังกล่าวในราชอาณาจักรไทยหรือในประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญากรุงเบอร์นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีการโฆษณาครั้งแรก ถือว่าเป็นงานที่มีลิขสิทธิ์

จากหลักดังกล่าวจะเรียกว่า หลักสัญชาติ และหลักดินแดนก็ได้ โดยหลักดินแดนแบ่งออกเป็น 2 กรณีคือ แหล่งก่อให้เกิดงานหรือสร้างสรรค์งานและการโฆษณางานที่ทำเป็นครั้งแรก

อนึ่ง หลักสัญชาตินั้นในกรณีที่นิติบุคคลเป็นผู้สร้างสรรค์ และการได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ผู้สร้างสรรค์ต้องมีสัญชาติไทย นิติบุคคลนั้นต้องเป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย

ปัญหาที่น่าจะนำมาพิจารณาในประเด็นของการได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ในฐานะผู้สร้างสรรค์ตามมาตรา 8 นี้ หากเป็นการสร้างสรรค์ร่วม และผู้มีสร้างสรรค์คนหนึ่งคนใดขาดคุณสมบัติหรือไม่มีลักษณะหรือการสร้างสรรค์ไม่เป็นไปตามหลักการได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ของผู้สร้างสรรค์ ตามมาตรา 8 ผลทางกฎหมายจะเป็นอย่างไร

2.2 **การได้ลิขสิทธิ์โดยการจ้างทำของ** การสร้างสรรค์ของผู้สร้างสรรค์ในฐานะผู้รับจ้างหรือโดยการรับจ้างบุคคลอื่น กฎหมายลิขสิทธิ์บัญญัติหลักยกเว้นหลักมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ 2537 ไว้ กล่าวคือกฎหมายกำหนดให้ลิขสิทธิ์ตกเป็นของผู้ว่าจ้างตามมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ซึ่งบัญญัติไว้ดังนี้

"งานที่ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์ขึ้นโดยการรับจ้างบุคคลอื่นให้ผู้ว่าจ้างเป็นผู้มีลิขสิทธิ์ในงานนั้น เว้นแต่ผู้สร้างสรรค์และผู้ว่าจ้างจะได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น"

จากบทบัญญัติในมาตรา 10 ดังกล่าวหากมีการตกลงให้ลิขสิทธิ์เป็นของผู้สร้างสรรค์ก็สามารถทำได้ และผู้ว่าจ้างก็มีสิทธินำงานตามข้อตกลงในการจ้างไปใช้ได้

2.3 **การได้ลิขสิทธิ์โดยการจ้างแรงงาน** ตามมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ 2537 บทบัญญัติแห่งมาตรา 9 นี้ กฎหมายกำหนดให้ลิขสิทธิ์เป็นของผู้สร้างสรรค์ แต่นายจ้างมีสิทธินำงานนั้นไปเผยแพร่ต่อสาธารณชนได้ตามที่เป็นวัตถุประสงค์แห่งการจ้างแรงงาน นับว่าเป็นการจำกัดสิทธิแต่ผู้เดียวของผู้สร้างสรรค์งานอันเกิดจากการจ้าง ตามที่บัญญัติไว้ดังนี้

"งานที่ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์ขึ้นในฐานะพนักงานหรือลูกจ้าง ถ้ามิได้ทำเป็นหนังสือตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นให้ลิขสิทธิ์ในงานนั้นเป็นของผู้สร้างสรรค์ แต่นายจ้างมีสิทธินำงานนั้นออกเผยแพร่ต่อสาธารณชนได้ตามที่เป็นวัตถุประสงค์แห่งการจ้างแรงงาน

อย่างไรก็ดีหากจะตกลงกันโดยทำเป็นหนังสือว่าให้ลิขสิทธิ์ตกเป็นของผู้ว่าจ้างก็ได้

2.4 **การได้ลิขสิทธิ์ในฐานะที่เป็นหน่วยงานของรัฐ** ตามมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 กล่าวคืองานที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยการจ้างหรือตามคำสั่งหรือในความควบคุมของหน่วยงานของรัฐกฎหมายกำหนดให้ลิขสิทธิ์ตกเป็นของหน่วยงานรัฐ เว้นแต่จะได้มีข้อตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งเป็นบทบัญญัติยกเว้นหลักการได้ลิขสิทธิ์ของผู้สร้างสรรค์อีกอย่างหนึ่งตามที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 14 ดังนี้

"กระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐหรือของท้องถิ่น ย่อมมีลิขสิทธิ์ในงานที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นโดยการจ้าง หรือตามคำสั่ง หรือในการควบคุมของตน เว้นแต่จะได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นเป็นลายลักษณ์อักษร"[11]

---

[11] ฎีกา 2750/2537.

(1) ข้อเท็จจริง "โจทก์รวบรวมคำที่ใช้อยู่ในภาษาไทยแล้วจัดเรียงตามตัวอักษร ให้ความรู้เรื่องอักขรวิธี บอกเสียงอ่านและนิยามความหมาย ตลอดจนประวัติของคำขึ้น เรียกว่า พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2493 ต่อมาโจทก์ปรับปรุงขึ้นใหม่เรียกว่า พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. 2525 โดยมีภาพประกอบนิยาม ภาพประกอบลายเส้น และภาพประกอบลายไทยท้ายเล่ม การดำเนินการของโจทก์ ดำเนินการโดยคณะกรรมการ และได้เข้าร่วมประชุมเพื่อหาข้อยุติทางภาษา. และตัดคำโบราณที่ไม่ใช้หรือใช้น้อยออก และจัดเรียงลำดับตามตัวอักษร โดยประชุมค้นคว้าถกเถียงกันประมาณ 1,200 ครั้ง ใช้เวลา 17 ปี พจนานุกรม ฉบับ พ.ศ.2493 จึงแล้วเสร็จ ต่อมาได้ดำเนินการแก้ไขโดยตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งเพื่อดำเนินการและใช้เวลาประมาณ 3 ปี โดยประชุมกันประมาณ 200 ครั้ง จึงแล้วเสร็จเป็น พจนานุกรม ฉบับพ.ศ. 2525

(2) ประเด็นอำนาจฟ้องของโจทก์ ศาลวินิจฉัยว่าโจทก์มีอำนาจฟ้อง "โดยให้เหตุผลตามคำสั่งคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 216 เรื่อง ปรับปรุงกระทรวง ทบวงกรม ลงวันที่ 29 กันยายน 2515 ข้อ 30 และข้อ 29 โดยแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 216 (ฉบับที่ 21) พ.ศ. 2522 มาตรา 3 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะฟ้องคดีนี้ได้บัญญัติให้โจทก์เป็นหน่วยงานอิสระ ไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวงใด มีฐานะเป็นกรม และให้อยู่ในบังคับบัญชาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษา โจทก์จึงเป็นนิติบุคคล จำพวกทบวงการเมือง ตาม ป.พ.พ. และตามระเบียบการของราชบัณฑิตสถาน กำหนดให้นายกราชบัณฑิตสถานเป็นผู้แทนราชบัณฑิตสถาน ซึ่งเป็นนิติบุคคล นายกราชบัณฑิตสถานจึงมีอำนาจฟ้องคดีได้โดยตรง โดยไม่จำต้องขออนุมัติจากผู้บังคับบัญชาก่อน

(3) ประเด็นการเป็นผู้สร้างสรรค์ ตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521 มาตรา 4 (ปัจจุบันใช้ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ 2537 มาตรา 4) ศาลได้ให้ความเห็นไว้ดังนี้

ปัญหาการจ้างโดยคำสั่งหรือในความควบคุมโดยหน่วยงานของรัฐ ตามมาตรา 14 หรือการจ้างแรงงานหรือจ้างทำของตามมาตรา 9 และมาตรา 10 หากผู้รับจ้างหรือลูกจ้างที่สร้างสรรค์งานนั้น มิได้มีลักษณะการสร้างสรรค์ที่เป็นไปตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 รัฐหรือหน่วยงานของรัฐ หรือเอกชนที่ว่าจ้างทำของตามมาตรา 10 หรือการมีข้อตกลงเป็นหนังสือให้ลิขสิทธิ์ตกเป็นของผู้ว่าจ้างตามมาตรา 9 ก็ดี ผลทางกฎหมายจะเป็นอย่างไร

2.5 **การได้ลิขสิทธิ์โดยการรับโอน** การได้ลิขสิทธิ์โดยการรับโอนโดยทั่วไปซึ่งอาจจะเป็นการโอนโดยมีค่าตอบแทนเช่นการซื้อขาย หรือการโอนให้โดยเสน่หาย่อมทำได้ เพราะลิขสิทธิ์ย่อมโอนแก่กันได้ ตามบทบัญญัติมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ได้บัญญัติไว้ดังนี้ [12]

"การจะเป็นผู้สร้างสรรค์นั้น ความสำคัญมิได้อยู่ที่งานที่อ้างว่าได้สร้างสรรค์ขึ้นเป็นงานใหม่ หรือไม่ แต่อยู่ที่ว่าบุคคลผู้นั้นได้ทำหรือก่อให้เกิดงานโดยได้ใช้ความวิริยะอุตสาหะในการสร้างสรรค์และงานดังกล่าวมีที่มาหรือต้นกำเนิดจากบุคคลนั้น โดยบุคคลนั้นมิได้คัดลอกหรือทำซ้ำหรือดัดแปลงจากงานอันมีลิขสิทธิอื่น จึงถือว่าโจทก์เป็นผู้ทำหรือก่อให้เกิดงานจึงเป็นผู้สร้างตามกฎหมาย"

(4) ประเด็นงานอันมีลิขสิทธิ์ของรัฐ ตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521 มาตรา 12 (ปัจจุบัน พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 14) โดยศาลได้ให้ความเห็นไว้ดังนี้

"แม้ว่าโจทก์ได้จัดทำพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิต พ.ศ. 2525 ขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี และคำสั่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษา แต่โจทก์เป็นส่วนราชการมีฐานะเท่าเทียมกรม โจทก์ย่อมมีลิขสิทธิ์ในงานที่สร้างสรรค์ขึ้นในความควบคุมของตนเพราะมิได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น"

[12] ฎีกา 7822/2542 เมื่อมีการโอนลิขสิทธิ์ให้แก่ผู้รับโอนโดยถูกต้องตามกฎหมายและทั้งเป็นการโอนให้ทุกสิทธิ์โดยเด็ดขาดตลอดอายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์แล้ว ผู้รับโอนย่อมเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์และมีสิทธิ์แต่ผู้เดียวตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 15 ภายหลังการโอน ผู้โอนทำหนังสือ

"ลิขสิทธิ์ย่อมโอนแก่กันได้"

เจ้าของลิขสิทธิ์อาจโอนสิทธิของตนทั้งหมดหรือแต่บางส่วนให้แก่บุคคลอื่นได้ และจะโอนโดยมีกำหนดเวลาหรือตลอดอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ก็ได้

การโอนลิขสิทธิ์ตามวรรคสองซึ่งมิใช่ทางมรดกต้องทำเป็นหนังสือ ลงลายมือชื่อผู้โอนและผู้รับโอน ถ้ามิได้กำหนดระยะเวลาไว้ในสัญญาโอน ให้ถือว่าเป็นการโอนมีกำหนดระยะเวลาสิบปี

การโอนโดยผลของสัญญาตามมาตรา 17 นี้ นับว่าเป็นการได้มาโดยทางนิติกรรม ลักษณะการโอนและข้อกำหนดของกฎหมายเกี่ยวกับการโอนลิขสิทธิ์ เจ้าของลิขสิทธิ์อาจโอนลิขสิทธิ์ของตนทั้งหมดหรือแต่บางส่วนก็ได้ทั้งนี้ก็เพราะว่าลิขสิทธิ์ประกอบไปด้วยสิทธิหลายอย่าง เช่น ทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่ต่อสาธารณชน หรือการให้เช่าต้นฉบับ หรือสำเนางานบางอย่างเช่นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

นอกจากนี้ลิขสิทธิ์เป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่กฎหมายกำหนดอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ซึ่งจะมีระยะเวลาแห่งการคุ้มครองที่แตกต่างกันไป เช่น ศิลปประยุกต์มีอยู่เพียง 25 ปี นับแต่ได้มีการสร้างสรรค์ขึ้นหรือนับแต่มีการนำงานออกโฆษณาเป็นครั้งแรกตามมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์เป็นต้น เพราะฉะนั้นการโอนอาจโอนให้ตลอดอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์หรือจะโอนให้เพียงหนึ่งปีก็ได้ แต่หากมิได้กำหนดระยะเวลาไว้ในสัญญาโอนกฎหมายให้ถือว่าเป็นการโอนมีกำหนดระยะเวลา 10 ปี ทั้งนี้ตามบทบัญญัติมาตรา 17 วรรคท้าย

มอบอำนาจให้นายแดง เพื่อให้นายแดงอนุญาตให้บุคคลอื่นอีก ย่อมเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้รับโอนซึ่งเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์แต่ผู้เดียว

ฎีกา 8584/2542 สิทธิแต่ผู้เดียวของเจ้าของลิขสิทธิ์ ตามมาตรา 13 ของ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521 หรือมาตรา 15 ของ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ปัจจุบันมีลักษณะเป็นสิทธิที่ไม่สามารถแบ่งแยกได้ เพราะมิใช่สิทธิในวัตถุมีรูปร่าง ที่สามารถแบ่งส่วนออกจำหน่ายได้ การโอนสิทธิ์ดังกล่าวจึงต้องได้รับยินยอมจากผู้ทรงสิทธิ์ร่วม

การโอนลิขสิทธิ์กฎหมายกำหนดให้ต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้โอนและผู้รับโอน

2.6 **การได้ลิขสิทธิ์โดยทางมรดก** การรับโอนลิขสิทธิ์โดยทางมรดกนี้ก็ต้องเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งอาจจะรับมรดกลิขสิทธิ์ในฐานะทายาทโดยธรรม หรือรับโอนมาโดยทางพินัยกรรม เพราะลิขสิทธิ์เป็นทรัพย์สินอย่างหนึ่งของผู้ตาย

2.7 **การได้ลิขสิทธิ์มาโดยการควบบริษัท** ตามบทบัญญัติประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1243 ซึ่งบัญญัติไว้ดังนี้

"บริษัทใหม่นี้ย่อมได้ไปทั้งสิทธิและความรับผิดบรรดาที่มีอยู่แก่บริษัทเดิมอันได้มาควบเข้ากันนั้นทั้งสิ้น"

เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 วรรคท้ายซึ่งบัญญัติไว้ดังนี้ "การโอนลิขสิทธิ์ตามวรรคสองซึ่งมิใช่ทางมรดกต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้โอนและผู้รับโอน" ทำให้เข้าใจได้ว่าลิขสิทธิ์ซึ่งเป็นทรัพย์สินอย่างหนึ่งของบริษัทที่ควบเข้ากันนั้นมิได้โอนไปยังบริษัทใหม่ที่เกิดจากการควบบริษัท แต่ผู้เขียนมีความเห็นว่าลิขสิทธิ์ย่อมโอนไปยังบริษัทใหม่เมื่อมีการควบบริษัท เพราะเป็นการโอนทรัพย์สินโดยผลของกฎหมายอย่างหนึ่ง

2.8 **การได้ลิขสิทธิ์โดยการรวบรวม**[13] การรวบรวมงานอันมีลิขสิทธิ์และกฎหมายยอมรับถึงการมีลิขสิทธิ์ของผู้รวบรวมหรือประกอบเข้ากัน ลักษณะของ

---

[13] Bcc 1979. Art. 2(5) "Collection of literary or artistic works such as encyclopaedias and anthologies which, by reason of the selection and arrangement of their contents, consitute intellectual creation shall be protected as such, without prejudice to the copyright in each of the works forming part of each collection."

การรวบรวมอันก่อให้เกิดสิทธิในลิขสิทธิ์แก่ผู้รวบรวมนั้น การรวบรวมต้องเป็นการกระทำที่แสดงให้เห็นถึงการใช้ความรู้ความสามารถอันแสดงให้เห็นถึงการใช้สติปัญญาความสามารถ หากเป็นงานที่มีลิขสิทธิ์ต้องเป็นการรวบรวมหรือประกอบเข้ากันโดยได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 12 ดังนี้

"งานใดมีลักษณะเป็นการนำเอางานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้มารวบรวม หรือประกอบเข้ากันโดยได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ หรือเป็นการนำเอาข้อมูลหรือสิ่งอื่นใดซึ่งสามารถอ่านหรือถ่ายทอดได้โดยอาศัยเครื่องกลหรืออุปกรณ์อื่นใดมารวบรวม [14] หรือประกอบเข้าด้วยกัน หากผู้รวบรวมหรือประกอบเข้ากันได้รวบรวม หรือประกอบเข้ากันซึ่งงานดังกล่าวขึ้นโดยการคัดเลือกหรือจัดลำดับในลักษณะซึ่งมิได้ลอกเลียนงานของบุคคลอื่น ให้ผู้ที่รวบรวมหรือประกอบเข้ากันนั้นมีลิขสิทธิ์ในงานที่รวบรวมหรือประกอบเข้ากันตามพระราชบัญญัตินี้ แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ ที่มีอยู่ในงานหรือข้อมูลหรือสิ่งอื่นใดของผู้สร้างสรรค์เดิม ที่ถูกนำมารวบรวมหรือประกอบเข้ากัน"

2.9 **การได้ลิขสิทธิ์โดยการดัดแปลง**[15] โดยได้อนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ ผู้ดัดแปลงจึงมีลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย ตามที่บัญญัติไว้พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 11 ดังนี้

---

[14] Trips: Art 10(2) "Compilations of data of other material, whether in machine readable or other form, which by reason of the selection or arrangement to their contents constitute intellectual creations shall be protected as such. Such protection, which shall not extent to the data or material itself, shall be with out prejudice to any copyright subsisting in the data or material itself.

[15] Bcc. 1979 Art,2(3)

"งานใดมีลักษณะเป็นการดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ให้ผู้ที่ได้ดัดแปลงนั้นมีลิขสิทธิ์ในงานที่ได้ดัดแปลงตามพระราชบัญญัตินี้ แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ที่มีอยู่ในงานของผู้สร้างสรรค์เดิมที่ถูกดัดแปลง"

การดัดแปลง รวบรวมหรือประกอบเข้ากันซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์ ตามมาตรา 11 หรือ 12 ทำให้ผู้รวบรวมหรือดัดแปลงหรือประกอบเข้ากันมีลิขสิทธิ์ในงานดังกล่าวเป็นอิสระจากงานเดิมแต่ทั้งนี้ไม่เป็นการกระทบกระเทือนสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ที่มีอยู่ในงานของผู้สร้างสรรค์เดิม

ปัญหาเกี่ยวกับงานดัดแปลง เช่นงานแปล แม้ผู้แปลจะมีลิขสิทธิ์ในงานแปลเป็นอิสระจากงานเดิมหากแต่มีการพิมพ์ออกจำหน่ายโดยสำนักพิมพ์ ผู้พิมพ์ออกจำหน่ายต้องขออนุญาตจากผู้แปลแต่เพียงผู้เดียว หรือต้องขออนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานเดิมด้วย[16]

กรณีสำหรับงานที่ดัดแปลงตามมาตรา 11 หรืองานที่รวบรวมหรือประกอบเข้ากันตามมาตรา 12 นั้น บทบัญญัติมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติ

Translations, adaptations, arrangements of music and other alterations of a literary or artistic wok shall be protectedas original works without prejudece to the copyright in the original work.

[16] WIPO Publication No. 659E Background Reading Material on Intellectual property. 1988 P.215 "Translation and adaptation are themselves works protected by copyright therefore. in order to, for example, to reproduce and publish a translation or adaptation, the publisher must have the authorization both of the owner of the copyright in the original work and of the owner of copyright in the translation or adaption."